

Huutokosken aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisu ja poikkeamislupahakemus

Tekninen lautakunta 14.06.2023 § 52
354/10.00.02.02/2021

Valmistelija

Petri Miettinen, tekninen johtaja, p. 040 661 4342

Ilmatar Solar Development hakee suunnittelutarveratkaisua aurinkovoimalan rakentamiseksi Joroisten Huutokosken alueelle. Hankealue koostuu kolmesta kaavoitustilanteeltaan erilaisesta osa-alueesta:

- Huutokoski 1, Vättiläntie
 - o pinta-ala 18,6 ha
 - o kiinteistöt 171-419-2-98 ja 171-419-2-69
 - o Huutokosken datacenterin asemakaava, T-aluetta (teollisuusaluetta, joka on tarkoitettu datacenterin rakentamiseen)
 - o haetaan poikkeamista asemakaavamääräyksistä aurinkopuiston rakentamiseksi
- Huutokoski 2, Vättiläntie
 - o pinta-ala 58,9 ha
 - o kiinteistöt 171-419-1-71, 171-419-1-70, 171-419-2-101, 171-419-878-2 ja 171-419-2-75
 - o Kotkatharju-Valvatus osayleiskaava, M-aluetta (maa- ja metsätalousvaltainen alue)
 - o haetaan suunnittelutarveratkaisua aurinkopuistolle
- Huutokoski 3, Kassasentie
 - o pinta-ala 24,4 ha
 - o kiinteistö 171-419-2-77
 - o ei kaavaa
 - o haetaan suunnittelutarveratkaisua aurinkopuistolle

Hankealueiden pinta-ala on yhteensä 101,9 ha ja niillä tuotettava aurinkosähköön nimellisteho tulee olemaan 55-70 MWp. Hakija hallitsee kaikkia hankealueita kokonaisuudessaan vuokrasopimusten perusteella.

Hankealue on tällä hetkellä kokonaan metsätalouksikäytössä olevaa asemakaavoitettua, yleiskaavoitettua tai kaavoittamatonta aluetta. Noin 200 m alueen eteläpuolella alkaa Sysmäjärvi. Junarata kulkee alueen länsiosan läpi sekä selvitys- alueen itäosan etelärajan mukaisesti. Tie numero 455 (Vättiläntie) kulkee hankealueen itäosan halki. Huutokosken varavoimalaitos sijaitsee välittömästi selvitysalueen itäosan kaakkoispuolella. Hankealueen itäosan kaakkoispuolella sijaitsevaan Huutokosken varavoimalaitokseen yhdistyy useita Fingrid Oyj:n 400 ja 110 kV suurjännitelinjoja sekä Stora Enso Oyj:n 110 kV suurjännitelinja. Alueen länsiosan läpi kulkee yksi matalajännitelinja sekä Fingrid Oyj:n 400 kV suurjännitelinja.

Huutokoski 1 alueen lähin asuinrakennus sijaitsee n. 300 m:n päässä hankealueesta. Alue rajautuu maantiehen, Fingridin kantaverkkoon, rautatiehen sekä Huutokoski 2 alueeseen.

Huutokoski 2 alue sijoittuu kahta puolen maantietä. Lähimpänä aluetta, n. 130 m päässä sijaitsee loma-asunto Sysmäjärven rannalla. Sysmän ranta on lähimmillään n. 140 m päässä hankealueesta rautatien takana. Alue rajautuu maantiehen, Huutokoski 1 alueeseen, rautatiehen sekä metsäalueeseen.

Huutokoski 3 alue sijaitsee n. 2,3 km Huutokoski 2 alueesta luoteeseen. Lähin asuinrakennus sijaitsee n. 150 m päässä alueesta ja lähin loma-asunto samoin n. 150 m päässä Sysmäjärven rannalla. Sysmäjärven rantaan on lyhimmillään matkaa n. 160 m. Alueen halkaisee junarata. Muutoin alue rajautuu metsäalueisiin.

Alustavien suunnitelmien mukaan hankealueet tullaan liittämään johdonvarsiliitännällä Huutokoski –Iloharju 110 kV voimajohtoon. Maakaapelireitti tullaan luvittamaan erillisen prosessin kautta. Maakaapelin sijoittamisessa hyödynnetään mahdollisimman paljon olemassa olevien teiden luiskia.

Koko hankealueella on voimassa Etelä-Savon maakuntakaavat: kokonaismaakuntakaava (2010), tuulivoimaa käsittelevä 1. vaihemaakuntakaava (2016) sekä 2. vaihemaakuntakaava (2016). Voimassa olevassa maakuntakaavassa selvitysalueelle ei ole kaavoitettu käyttötarkoitusta. Joroinen liittyi Pohjois-Savon maakuntaan 1.1.2021. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaihe on parhaillaan valmisteilla. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 luonnoksessa hankealueelle ei ole osoitettu voimassa olevasta maakuntakaavasta poikkeavia merkintöjä.

Huutokoski 1 alueelle sijoittuva voimala ei ole voimassa olevan asemakaavan mukainen, ja siksi sen rakentamiseksi haetaan poikkeamislupaa. Voimassa olevassa asemakaavassa alue on osoitettu teollisuus ja varastorakennusten korttelialueeksi T-1. Poikkeamisella mahdollistetaan aurinkopaneelien sijoittaminen aurinkovoiman tuottamista varten. Hakijan mukaan poikkeamisen ei voida katsoa johtavan rakentamiseen, jolla on merkittäviä seurauksia, huomattavia vahingollisia ympäristöseurauksia tai muita huomattavia tai vahingollisia seurauksia. Aurinkovoimala on toiminnan päätyttyä mahdollista purkaa siten, että alue voidaan osoittaa asemakaavan mukaiseen toimintaan. Asemakaavan lisäksi alueella on voimassa Kotkatharju-Valvatus osayleiskaavan työpaikka-alueen merkintä. Alueen tarkempi käyttötarkoitus on ratkaistu yllä esitellyllä asemakaavalla.

Huutokoski 2 alueella on voimassa Kotkatharju-Valvatus osayleiskaava. Hankealue on yleiskaavassa osoitettu pääasiassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, M-1. Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen ja haja-asutusluontoiseen rakentamiseen. Alueelle haetaan suunnittelutarveratkaisua aurinkovoimalan rakentamiseksi. Hakijan mukaan aurinkovoimala ei aiheuta haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle (MRL 137 §). Aurinkovoimala on yhteensovittavissa muiden maankäytön toimintojen kanssa niin, että se ei haittaa yhdyskuntatekniikan kehittämistä, liikenneväylien toteuttamista tai kunnan palveluiden kehittämistä eikä aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä (MRL 137 §). Aurinkovoimala ei aiheuta merkittävää maisemahaittaa eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista (MRL 137 §).

Huutokoski 3 alueella ei ole maakuntakaavaa lukuunottamatta voimassa olevaa kaavaa. Tarkasti ottaen hankealueen sisälle osittain ulottuu n. 40 m syvyydeltä Maavesi-Sysmä-Paro vesistöalueiden rantayleiskaava ja sen

kaavamerkintä M (Maa- ja metsätalousvaltainen alue). Alueelle haetaan suunnittelutarveratkaisua aurinkovoimalan rakentamiseksi. Hakijan mukaan aurinkovoimala ei aiheuta haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle (MRL 137 §). Aurinkovoimala on yhteensovittavissa muiden maankäytön toimintojen kanssa niin, että se ei haittaa yhdyskuntatekniikan kehittämistä, liikenneväylien toteuttamista tai kunnan palveluiden kehittämistä eikä aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä (MRL 137 §). Aurinkovoimala ei aiheuta merkittävää maisemahaittaa eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista (MRL 137 §).

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastomuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat seuraavia asiakokonaisuuksia:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- uusiutumiskykyinen energiahuolto

Huutokosken aurinkovoimahanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen sijaintinsa sekä suurehkon kokonsa ansiosta. Uusiutuvan energian voimalaitokset on tarkoituksenmukaista sijoittaa suuriin yksiköihin, jolloin niiden edellyttämä pinta-ala voidaan hyödyntää tehokkaasti ja voimalaitoksia varten rakennettava ja niitä tukeva infrastruktuuri saadaan rakennetuksi kustannustehokkaasti sekä mahdollisimman pienen hiilijalanjäljen aiheuttaen.

Hankkeesta on laadittu maisema-arviointi. Maaston korkeus hankealueilla vaihtelee välillä 95–150 m (mpy). Hankealueet ovat järven pintaa osin huomattavasti korkeammalla. Sysmän vedenpinta vaihtelee 87,62 m ja 89,13 m välillä. Alueen maaperä koostuu kalliomaasta, hiekkamoreenista ja karkeasta hiedasta. Hankealueella, noin 3 km hankealueiden rajoista, ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti merkittävä kohde on alueen läheisyydessä sijaitseva entinen Huutokosken koulu. Selvitysalueella on kaksi rantayleiskaavan mukaan arvokasta kulttuurimaisemaa, joilla on kulttuurihistoriallista, luonnontieteellistä ja maisemallista arvoa.

Mikäli hankealueet siirtyvät kokonaan tai suurelta osin aurinkovoimatuotantoon, maisemakuva muuttuu paikallisesti paljon. Metsäalueilla aurinkopaneelien tieltä poistetaan metsää ja tasataan maaperää. Aurinkopaneelit varjostavat maanpintaa, mikä vaikuttaa kasvillisuuteen ja pienilmastoon.

Vaikutusten merkittävyys on suurin missä sekä maiseman herkkyyks että aurinkovoimapuiston näkyvyys on suuri. Voimaloiden visuaalisten vaikutusten kokeminen haitalliseksi riippuu vahvasti katsojasta. Aurinkoenergia luo usein positiivisia mielikuvia ihmisille, mm. koska aurinkovoima on kestävä energiantuotannon ratkaisu.

Kaikille suunnitelluilla aurinkovoimalan hankealueilla on luonnollisesti vaikutuksia maisemaan. Maisema-arvionnin mukaan maisemavaikutuksia on mahdollista lieventää paneelien sijoitussuunnittelulla (rinne/tasamaa) sekä suoja puustoa istuttamalla.

Noin 0,8–1,0 km selvitysalueen itäosan länsi- ja kaakkoispuolella sijaitsee yksityiset Laakkolan ja Rantahaan luonnonsuojelualueet. Selvitysalueen läheisyydessä sijaitsee muutamia metsälain määrittelemiä erityisen tärkeitä elinympäristökuviota (Kuva 20). Lähimpään metsälakikohteeseen on etäisyyttä noin 140 m. Hankealueelta tehdään luontoselvityksiä kevään ja kesän 2023 aikana. Liito-oravaselvitys on tehty hankealueen puustoisissa osissa keväällä 2023. Selvitysalueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravan esiintymisestä alueella, eikä liito-oravalle soveltuvia kolopuita Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys tehdään heinä-syyskuussa 2023. Selvityksessä havaitut arvokkaat luontokohteet huomioidaan hankkeen jatkosuunnittelussa esittämällä luontoselvityksen tulokset ja hyväksyttämällä mahdollinen luontovaikutusten lievennyssuunnitelma kunnan ympäristöviranomaisella ennen hankkeen toteutusvaihetta.

Hankkeesta on laadittu hiilitaselaskelma, jonka mukaan hankkeesta aiheutuvat hiilidioksidipäästöt sen elinkaaren aikana ovat noin 91 500 tonnia CO₂ekv. Nollavaihtoehdossa, jossa sähköntuotanto korvattaisiin jollain enemmän päästöjä aiheuttavalla polttoaineella (maakaasu, kevyt polttoöljy, palaturve), elinkaaren aikaiset päästöt voisivat olla noin 336 000–647 700 tonnia CO₂ekv. Hankkeen toteuttamisella on siten myönteisiä vaikutuksia ilmastoon.

Joroisten kunnalla on käynnissä Maankäytön kehityskuva 2040 - nimisen strategisen suunnitelman laadinta. Suunnitelmaan sisältyy ns. energiakartta, johon merkitään myös mahdolliset laajamittaisten aurinkovoimaloiden sijoituspaikat. Kartan laadinnan alkuvaiheissa on selvitetty kunnassa jo olevat energiainfra, aurinko- ja tuulivoimahankkeet, turvetuotantoalueet, väylät jne. Kartan lisäksi määritellään potentiaalisten aurinko- ja tuulivoima-alueiden reunaehdot ja rajoitukset. Suunnitelman laadinnan alkuvaiheissa on jo tunnistettu aurinkovoimaloiden erityisen hyvä soveltuvuus olevien voimajohtojen läheisyyteen ja etenkin Huutokosken sähköaseman läheisyyteen. Tarkoituksena on käsitellä aineisto kunnanvaltuuston iltakoulussa elokuussa ja tehdä suunnitelman hyväksymispäätös valtuuston kokouksessa syyskuussa. Suunnitelmaluonnos on jo esitetty kunnanvaltuutetuille valtuuston iltakoulussa 29.5.2023.

Aurinkovoimapuisto koostuu aurinkopaneeleista, niitä tukevista paneelitelineistä perustuksineen (perustetaan todennäköisesti paaluttamalla), inverttereistä, step-up -muuntajista ja niitä yhdistävistä maakaapeleista sekä huoltoteistä ja näitä alueita mahdollisesti ympäröivistä suoja-aidoista.

Liitteenä ovat hankealueen kartat. Oheistamateriaaleina suunnittelutarvehakemukset sekä poikkeamislupahakemus liitemateriaaleineen.

Esittelijä

Tekninen johtaja Petri Miettinen

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää merkitä Huutokosken aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisuhakemukset sekä poikkeamislupahakemuksen saapuneiksi ja päättää, että hakemukset niihin liittyvine julkisine asiakirjoineen kuulutetaan julkisesti 30 pv ajaksi ja samalla pyydetään

tarvittavat viranomaislausunnot. Kuulutusaikana järjestetään yleisötilaisuus, missä hanketta esitellään julkisesti.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi teknisen johtajan päätösehdotuksen tarkennuksella yleisötilaisuuden osalta siten, että Hakijan on järjestettävä yleisötilaisuus, missä hanketta esitellään julkisesti.
